

#ABRIL 15

Blog COL·LEGI DE
FARMACÈUTICS
DE BARCELONA

NOTÍCIES FARMÀCIA

MON COL·LEGIAL

OPINIONS DEL COL·LEGI

INFARMA 2015

L'ADMINISTRACIÓ TORNA A ACUMULAR TRES MESOS DE DEUTE AMB LES FARMÀCIES CATALANES (340,1M€)

Fins a tres mesos és el que està trigant l'Administració a pagar els medicaments que dispensen les farmàcies catalanes als pacients. Aquest retard –que ja es va assolir a principis de març i que s'ha tornat a repetir a l'abril-, és el més greu després del que es va suportar el novembre de 2013, quan es van arribar a acumular 4 mesos. El deute actual de la Generalitat ascendeix a 340,1M€. Aquesta quantitat correspon a la suma de les **factures dels medicaments dispensats el mes de desembre (118,5M€)** –que s'hauria d'haver abonat el 5 de febrer-, **gener (114,3M€)** –que s'hauria d'haver pagat el 5 de març-, i **febrer (107,3M€)** –que s'hauria d'haver liquidat el 5 d'abril-.

No va ser fins el passat dimecres, 1 d'abril, quan l'Administració va pagar la factura de les receptes dispensades al novembre (108,3M€). Pel que fa a la factura del desembre està previst que es pagui **coincidint amb l'arribada d'un Fons de Liquiditat Autonòmic (FLA) extraordinari** durant la primera quinzena d'abril. La resta de factures pendents segueixen sense una data de pagament fixada.

El Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya segueix reclamant que s'acabi amb els endarreriments en el pagament que pateixen els farmacèutics des de fa quatre anys **i que s'estableixi un calendari de pagaments fiable per aquest any.**

Més informació: [nota de premsa](#) (via www.cofb.org)

DIMARTS 14 D'ABRIL, 6A JORNADA MONOGRÀFICA DE SEGURETAT DEL PACIENT I MEDICAMENTS

El pròxim dimarts, 14 d'abril, té lloc la 6a Jornada Monogràfica "Seguretat del pacient i medicaments", organitzada pel Departament de Salut i la Societat Catalana de Farmàcia Clínica. L'edició d'enguany, que se celebra a l'Auditori de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears a partir de les 9 hores, porta per títol **"El paper de les noves tecnologies en l'ús segur dels medicaments"**.

Al llarg de la jornada es volen abordar els aspectes tant positius com negatius de la incorporació d'aquestes eines en la pràctica clínica diària dels professionals de la salut, i valorar com influeixen en la prevenció dels errors amb la medicació.

Segons la vocal d'Atenció Primària del COFB, Mercè Barau, i el vocal d'Hospitals del Col·legi, Tomàs Casasín, aquesta jornada tracta d'un tema que cada vegada té més importància en el tractament dels pacients a causa de la **utilització de principis actius cada cop més potents però també amb menor marge terapèutic i, per això, els errors de medicació que es produeixen poden tenir esdeveniments adversos greus.**

Barau participarà en l'acte en una **taula rodona sobre sistemes individualitzats de dispensació de la medicació**, on posicionarà l'**SPD com una eina en el seguiment farmacoterapèutic que ajuda en l'adherència a la medicació**. A més, es presentaran les dades actuals de la prestació d'aquest servei a Barcelona, tant des del punt de vista dels pacients com de la seva medicació, així com els costos que aquesta activitat representa per a la farmàcia.

Per la seva part, Casasín conduirà i moderarà la tercera taula de la jornada, que tractarà de les **experiències innovadores en la millora de la seguretat en la utilització de medicaments**.

L'acte s'adreça als professionals sanitaris de tots els àmbits que puguin estar interessats en la millora de la seguretat de l'atenció sanitària dels pacients.

Des del Col·legi us animem a assistir a aquesta jornada en benefici de la millora de la seguretat del pacient al voltant del medicament, que juntament amb la seva efectivitat i eficiència, són els principals objectius de qualsevol tractament.

Consulta el programa de la jornada en [aquest enllaç](#).

EL COL·LEGI ACULL UNA JORNADA D'ACTUALITZACIÓ CLÍNICA CARDIOVASCULAR

Les malalties cardiovasculars són la primera causa de mort arreu del món i el 80% de les morts que provoquen es podrien evitar amb una bona adherència a la medicació, un bon seguiment del pacient i amb l'adopció d'estils de vida saludable que redueixin els factors de risc, segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS). Quan la pressió de la sang que circula per les artèries és massa elevada de manera continuada, i augmenta la pressió contra les parets, es diu que hi ha hipertensió arterial (via Canal Salut de la Generalitat) la qual **incrementa el risc de patir malalties cardiovasculars**, principalment l'ictus i l'infart agut de miocardi, així com les lesions a les artèries i vasos sanguinis. Els factors de risc cardiovascular són fàcils de detectar i tenen un tractament eficaç.

Per tal de portar a terme una actualització clínica en el camp de la patologia cardiovascular, el Col·legi va acollir la Jornada "Actualització clínica cardiovascular", organitzada per la Societat Catalana d'Hipertensió (SCHTA), a finals del mes de febrer. Tot i que estava dirigida a metges de primària, per l'interès del seu contingut es va ampliar a l'assistència dels farmacèutics. Al llarg de la jornada es van revisar les últimes evidències i publicacions així com les guies de pràctica clínica presentades en el darrer any en l'àmbit de les revistes especialitzades. Les sessions varen estar presentades per experts clínics en cada camp, amb especial èmfasi en l'aplicabilitat de les evidències, en la discussió crítica de cada publicació i en la interacció amb els assistents.

Font: Flickr Grupo Recerca i Ciència

Mercè Barau, vocal d'Atenció Farmacèutica de la Junta del Col·legi, resumeix les conclusions més destacades de les tres parts del programa:

Hipertensió arterial, a càrrec de Josep Maria Galceran del Servei de Nefrologia, Fundació Althaia de Manresa – No tots els fàrmacs són igual de potents per baixar la pressió arterial i cal triar el grup terapèutic prescrit en funció del pacient que es té davant.

Diabetis i risc cardiovascular, a càrrec de Dídac Mauricio, del Servei d'Endocrinologia i Nutrició de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol de Badalona – La diabetis castiga quant a risc cardiovascular més a la dona que a l'home.

Lípids i risc cardiovascular, a càrrec de Juan Carlos Pedro-Botet de la Unitat de Lípids i Risc Vascular de l'Hospital del Mar de Barcelona – Les estatines són uns grans fàrmacs però cal anar fent seguiment del pacient.

Accedir a les [Guies de la SCHTA](#)

EL PAPER DEL FARMACÈUTIC, PROTAGONISTA ALS MITJANS DEL MES D'ABRIL

La farmàcia ha estat notícia reiterades vegades aquest passat mes, i t'expliquem el perquè:

TVE, La Vanguardia i TV3, entre els mitjans que s'han fet ressò de la nostra denúncia dels retards en el pagament

El passat dia 5, com cada mes, **vam tornar a denunciar el retard en el pagament**, una xifra que aleshores ascendia als 340 milions d'euros, corresponents a les factures de desembre, gener i febrer. **Es van fer ressò d'aquesta situació tant la premsa especialitzada**, com *El Global* (també amb l'editorial "Siempre el vaso medio lleno", que destacava "la capacitat dels representants dels farmacèutics de capejar el temporal com han

pogut (...) Tot perquè el problema afecti el menys possible als farmacèutics"), *Correo Farmacéutico*, *imFarmacias*, *Redacción Médica*, *Farmaventas* i *El Farmacéutico*; així com la **premsa generalista**, com ara *Europa Press*, *Aldia*, *Acn*, *La Vanguardia*, *Vilaweb*, *Abc*, *elEconomista*, *Teinteresa*, *La Rioja*, *Crónica Global*, *Ara*, *Empordà*, *Regió 7* i *Las Provincias*; algunes **televisions**, com ara **TVE**, que va entrevistar el president del COFB, **Jordi de Dalmases**, al programa "El debat de La 1" (del minut 52'22" al 57'49"); i algunes **emissores**, com *La Xarxa*, que també va entrevistar el president (del minut 14'01" al 15'06").

En aquest context, **Francesc Pla, vicepresident del Col·legi**, va escriure a *La Vanguardia* "Els cansats", un article que reflecteix la situació en la qual es troben els farmacèutics.

LA VANGUARDIA

Francesc Pla

Els cansats

Hi ha expressions populars que amaguen l'experiència acumulada durant molts anys. Podem ben dir que són sàvies. N'és un exemple aquella que sovint diuen els deutors quan s'afanegen a pagar: "Qui paga descansa", i llavors el que pateix el deute respon "I qui cobra encara més". Real com la vida mateixa.

Si traslladem aquest diàleg a la crua realitat del país, de seguida arribarem a la conclusió que vivim en un país cansat i que els farmacèutics estem exhausts. La situació de l'Administració catalana encara és la que acaba patint qui gasta més del que ingressa. El problema primari és aquest. Tot i ser crucial el debat sobre les

causes que han portat el país a aquesta difícil situació, i que també ho és el que fa referència a les polítiques que cal aplicar per endreçar aquest desgavell, una de les coses que avui cal decidir urgentment és la planificació i la prioritització dels pagaments de les factures dels medicaments del ciutadà de Catalunya en aquestes circumstàncies i posar fi definitivament a la incertesa en què estem instal·lats. Ni més ni menys del que cal que fem la majoria de nosaltres cada dia.

No ens pertoca als professionals fer propostes polítiques capaces d'apaivagar aquest incompliment reiterat dels terminis de pagament, tot i que les dades clarament apunten cap a un finançament insuficient de les obligacions que representa mantenir un Estat de benestar com el que hem decidit tenir.

Els farmacèutics som un col·lectiu divers i, per tant, les opinions sobre les receptes que cal seguir per aconseguir superar aquesta crisi també ho són, però no té fissures alhora d'insistir que no es pot tirar més la corda de la paciència. Estem cansats de no saber si cobrem o no a final de mes, de si la factura dels medicaments està en el FIA (Fons de Liquiditat Autonòmic) o si algú, no sabem ben bé qui, decidirà aquell mes no pagar-la, d'estar pendents de si el Tresor alliberarà els fons o si no convindrà fer-ho per qualsevol motiu, d'esperar un pressupost realista i no un apunt comptable irreal per tal que el Govern de torn pugui quadrar els comptes que ja sap que no complirà. Estem molt cansats, encara que, com diu una altra sàvia expressió, els cansats fan la feina. ■

F. PLA, vicepresident del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona

D'altra banda, la farmàcia va tornar a estar present al programa de TV3 "Polònia". A [aquest enllaç](#) podreu veure que a partir del minut 2'20" es fa referència al deute que acumula la Generalitat amb les farmàcies catalanes.

Finalment vam cobrar la factura de desembre, tal com van recollir *Correo Farmacéutico*, *El Global* i *imFarmacias*, i més tard, el 30 d'abril, vam cobrar la de gener, tal com es van fer ressò alguns mitjans com *El Global* i *imFarmacias*.

La importància de la farmàcia assistencial

TRIBUNA

La diferencia

Tanto en el caso del cáncer de colon y de VIH como en riesgo cardiovascular hemos demostrado que nuestra intervención es eficiente.

Jordi de Dalmases, Presidente del COF de Barcelona y del Consejo de COF de Cataluña | 20/04/2015 00:00

compartir

☆☆☆☆ (1 voto) 0 comentarios

Imprimir | tamaño

La diferencia entre detectar precozmente un cáncer de colon, una infección por VIH o un riesgo cardiovascular alto, y no hacerlo puede ser abismal. Abismal para el paciente, para la familia y para el sistema sanitario. Tan abismal que sería una irresponsabilidad por parte de todos los que nos consideramos corresponsables de la salud de la población no avanzar hacia una sanidad cada vez más dirigida a la prevención. Con esta convicción estamos trabajando tanto desde Cataluña como desde muchos otros rincones del Estado.

En nuestro caso las diferentes experiencias que hemos llevado a cabo hasta el momento nos han servido para demostrar nuestro valor como profesionales sanitarios a la hora de mejorar resultados de salud. Tanto en el caso del cáncer de colon y de VIH como en riesgo cardiovascular hemos demostrado que nuestra intervención es eficiente. Los dos primeros proyectos pasaron de ser pruebas piloto a ser servicios concertados con la Administración. El último se pilotó por primera vez con una aseguradora privada, Mutua General de Cataluña, y los resultados han permitido que se esté trabajando ya en la ampliación del servicio para que pueda ofrecerse desde todas las farmacias de Barcelona que estén preparadas para hacerlo.

“La diferència entre detectar precoçment un càncer de còlon, una infecció per VIH o un risc cardiovascular alt, i no fer-ho pot ser abismal. Abismal per al pacient, per a la família i per al sistema sanitari”. Així començava el **president del Col·legi, Jordi de Dalmases**, la tribuna publicada aquest mes a *Correo Farmacéutico*, on destacava **La diferència que hi**

ha entre comptar amb una farmàcia assistencial i no fer-ho. Una diferència que també ha quedat palesa en les intervencions que els diferents vocals del COFB han fet als mitjans aquest darrer mes per explicar **els projectes que la farmàcia catalana està duent a terme actualment.** En són un exemple les declaracions de Pilar Gascón, secretària del CCFC, sobre el programa de seguiment a pacients crònics (PCAF) a *Correo Farmacéutico*, i les de Montserrat Gironès, vocal d'Ortopèdia del COFB, sobre el projecte Radars a *Diariofarma*.

També han estat notícia els programes de **Barcelona, ciutat cardioprotegida** (a *El Global*), el de **detecció de càncer de còlon, que s'ha estès a La Garrotxa, al Ripollès i a Osona** (*El Punt Avui* i *Correo Farmacéutico*), i el del **test de VIH a les farmàcies catalanes**, motiu pel qual Mataró Ràdio va entrevistar a Rafael Guayta, director de projectes i recerca del CCFC, al programa **“I tu... com estàs de salut?”** (a partir del minut 34'24").

D'altra banda, els mitjans segueixen recorrent al COFB per **informar dels temes d'actualitat, com l'ús excessiu d'ansiolítics o la prescripció de medicaments per Internet.** En són un exemple les declaracions de Mercè Barau, vocal d'Atenció Farmacèutica, al diari *Ara*, i les del responsable de la Comissió de Deontologia del Col·legi, Xavier Prat, a *Correo Farmacéutico*.

Valoració d'Infarma Barcelona 2015

Els mitjans han coincidit a afirmar que l'edició d'enguany d'Infarma ha estat tot un èxit. Així es reflecteix a l'editorial "De todo, como en botica", que *El Global* va publicar a principis de mes i que fa menció a la valoració que el president del COFB, Jordi de Dalmases, va fer sobre el Congrés; a *El Farmacéutico*, i a *imFarmacias*.

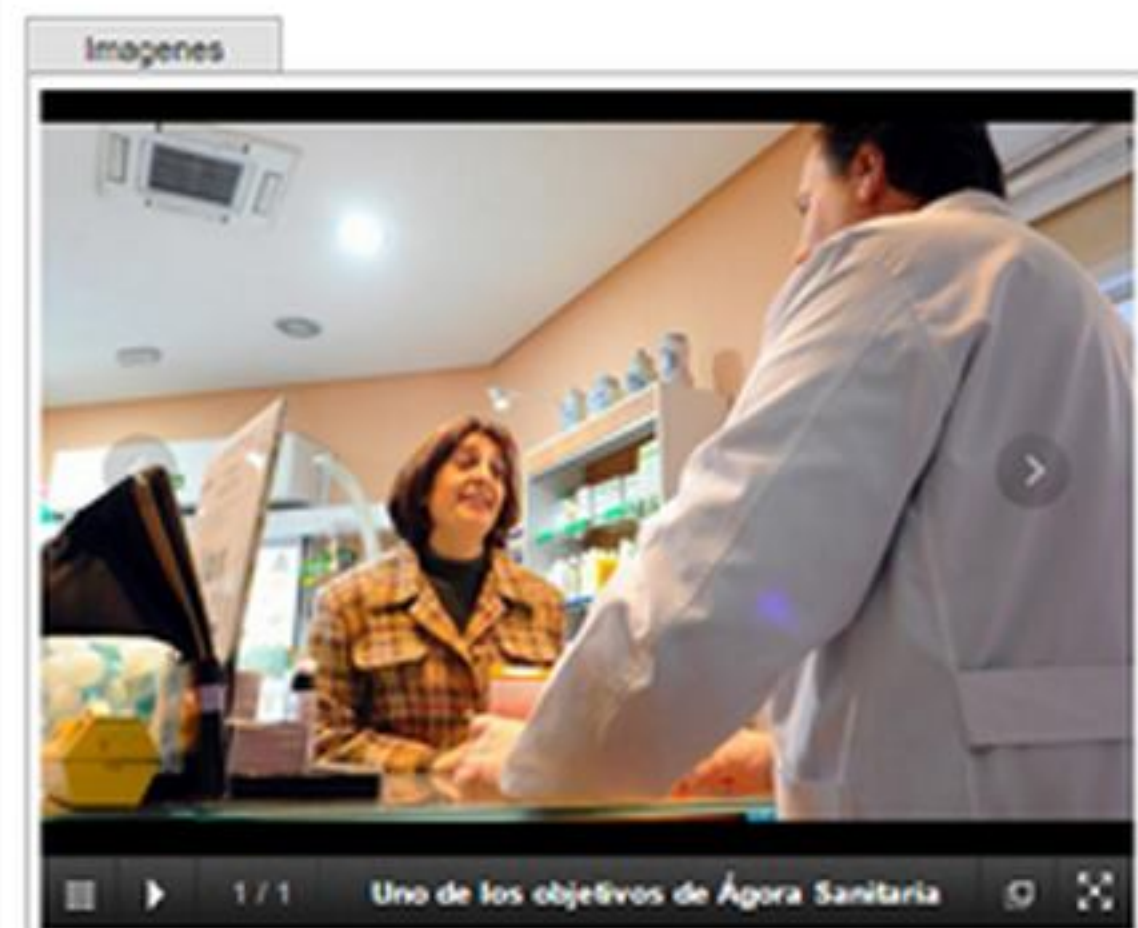
Éxito rotundo de Infarma 2015

27.000 ASISTENTES PASARON ESTOS DÍAS POR UNA EDICIÓN DE INFARMA CENTRADA EN EL ACCESO A LOS NUEVOS FÁRMACOS, EL DESARROLLO Y LA INNOVACIÓN EN LA PRESTACIÓN FARMACÉUTICA.

Ágora Sanitaria: més formació, més informació

Ágora Sanitaria pone en marcha nuevos cursos sobre la atención en síntomas menores

Ágora Sanitaria, el portal de formació online creat pels col·legis farmacèutics de Madrid i Barcelona, **treballa per optimitzar el coneixement dels farmacèutics i per oferir-los les eines necessàries que els permetin donar a la població un servei de qualitat.** Prova d'això és l'enquesta sobre al·lèrgia respiratòria que va dur a terme Ágora Sanitaria amb la col·laboració de Stallergenes, tal com van publicar alguns mitjans com *Telecinco*, *ComSalud*, *Te interesa*, *El Economista*, *El Dia*, *Dfarmacia*, *Farmanatur*, *imFarmacias* i *Infosalus*, que van recollir declaracions de la cap del departament de Formació i desenvolupament professional del COFB, Cristina Rodríguez.

D'altra banda, Ágora Sanitaria també ha estat notícia per impartir **nous cursos per a l'atenció de símptomes menors**: Rendiment cognitiu: recomanació basada en l'evidència, Fitoteràpia en les molèsties digestives, Recomanació farmacèutica en l'insomni, i CONFIA: consell i indicació en el desànim. Se'n van fer ressò algunes publicacions com *El Global*, *Acta Sanitaria*, *Farmaventas* i *imFarmacias*.

Valor afegit

Aquest mes s'ha aconseguit el milió d'euros que es necessitava per construir el nou Hospital de Dia de Sant Joan de Déu. Les farmàcies catalanes van ajudar a reunir una part d'aquests diners a través de la campanya *L'Arbre dels petits valents*, tal com recullen *l'Ara*, *BTV* i *La Vanguardia*.

ACONSELLAR EN COMPLEMENTS ALIMENTOSOS DES DE LA FARMÀCIA

Des de fa uns anys, el concepte d'alimentació ha canviat. El consumidor accepta fàcilment que la nutrició és un factor fonamental per mantenir l'estat de salut, però el panorama alimentari actual és molt complex i la forma en què arriba la informació pot generar confusió. Els farmacèutics són un bon referent en el consell sempre que estiguin ben formats i informats en aquestes qüestions. Els beneficis d'una **dieta equilibrada han d'integrar consells sobre usos correctes i possibles precaucions sobre complements alimentosos.**

Amb l'objectiu de facilitar les eines per dispensar complements alimentosos en el marc de la nova normativa i aplicar-les als diferents problemes de salut, el COFB va acollir al mes de febrer el curs "Actualització i casos pràctics en complements alimentosos". Al llarg de cinc sessions, els alumnes van repassar el marc teòric i es van dividir en grups per discutir diversos casos i posar-los en comú. El curs va tractar tant l'actualització de la normativa i al·legacions de salut (amb bibliografia i recursos del marc normatiu que és d'aplicació a aquests productes, en especial sobre l'etiquetatge i els missatges publicitaris), com quins són els complements per controlar el pes i quins són beneficiosos per al sistema cardiovascular, digestiu i nerviós.

L'equip docent, coordinat per les vocals del COFB M. José Alonso, vocal de Plantes Medicinals i Homeopatia, i Anna Bach, vocal d'Alimentació i Nutrició, ens dóna el seu parer de com ha anat aquest curs, del que **ja es prepara una propera edició per a finals d'aquest any:**

Laura Arranz, doctora en Farmàcia i professora associada del Departament de Nutrició i Bromatologia de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona: “crec que el curs ha anat molt bé, a banda del gruix d’assistents, es percebia molt d’interès, els alumnes venien amb la idea d’endur-se recomanacions sòlides que poder fer sobre els complements. Hi va haver molta participació i diàleg i comentaris de casos pràctics”.

Mar Blanco, farmacèutica comunitària i responsable del Departament Tècnic de l'Asociación Española de Fitoterapia y Nutrición (AFINUR): “sobre els temaris que he donat, a banda de citar els ingredients que més freqüentment veiem per les indicacions de control de pes i sistema nerviós, he reforçat molt el tema de la qualitat de la matèria prima i les diferents formes en què podem trobar els complements alimentosos. Per exemple, hem diferenciat els extractes (si estan o no estandaritzats, per exemple), o, en el cas de si són vitamines i minerals, saber quina forma química s’està utilitzant, diferències entre els omega 3 (vegetals o de peix/crustaci/alga), entre d’altres”.

També va formar part de l’equip docent **Núria Casamitjana, doctora en Farmàcia i cap del Centre d’Informació del Medicament (CIM) del COFB**, per exposar les fonts d’informació que el farmacèutic pot consultar en aquest àmbit, tant aquelles de pagament (disponibles mitjançant consulta al CIM) com d’altres de consulta oberta: és el cas de [National Center for Complementary and Integrative Health](#) o [Medline Plus](#).

La Vocalia d’Alimentació i Nutrició, a través del grup de complements alimentosos, treballa per fomentar el coneixement del professional farmacèutic amb l’objectiu de millorar el que sabem dels ingredients, què els componen, la qualitat o les seves indicacions, entre d’altre aspectes.

Amb el patrocini de:

LABORATORIOS DIAFARM S.A,
Av. Arraona 119-123, 08210
Barberà del Vallès

LABORATORIO NUTERGIA SL,
Pº de Francia, 14, 20012
Donostia/San Sebastian

PHARMA NORD
ESPAÑA SL, Dublín, 8,
Pol. Cova Solera,
08191 Rubí

SM IMPORTADOR DE
PRODUCTOS DIETETICOS SL,
C/ Bruc, 99, 08203 Sabadell

MAQUILLATGE DERMATOLÒGIC CORRECTOR PER AJUDAR A MILLORAR LA QUALITAT DE VIDA DELS PACIENTS

A vegades, a conseqüència d'alguna malaltia o d'algun tractament, la pell queda afectada i el pacient pot sentir-se incòmode amb la imatge que dona i que això afecti la seva vida diària. El **maquillatge corrector, també anomenat camuflatge terapèutic**, permet al pacient corregir les imperfeccions permanents o temporals tant facials com corporals de forma fàcil, utilitzant productes adaptats a la sensibilitat de la pell. Actualment, **el maquillatge corrector es considera un coadjuvant en el tractament de lesions o malalties de la pell** més o menys greus.

Amb l'objectiu d'adquirir els coneixements necessaris de maquillatge corrector per poder assessorar pacients de la farmàcia que presentin imperfeccions a la pell, poder contribuir al seu benestar personal i ajudar a reforçar positivament la seva imatge, el COFB va acollir al febrer el curs "Maquillatge dermatològic corrector" que va anar a càrrec de **Cristina López, farmacèutica responsable de formació de Laboratorios Avène**.

"Una bona formació en tècniques de maquillatge i corrector pot obrir un nou ventall de possibilitats en el consell dermofarmacèutic a l'oficina de farmàcia. **Amb el consell professional podem ajudar a millorar la qualitat de vida dels pacients afectats per diferents patologies, ja siguin per problemes de pigmentació o bé per alteracions com la pèrdua de les cel·les causades per oncològics.** De fet, cada cop més els serveis d'oncologia inclouen especialistes en maquillatge corrector ja que amb consells pràctics de maquillatge i cura de la pell podem ajudar a millorar la seva qualitat de vida", **Núria Bosch, vocal de Dermofarmàcia i Productes Sanitaris del COFB i coordinadora del curs.**

De manera teòrica i amb demostracions pràctiques, farmacèutics i tècnics i auxiliars de farmàcia van poder aprendre a camuflar les imperfeccions de la pell més consultades habitualment a l'oficina de farmàcia (hiperpigmentacions, ulleres, cuperosi/rosàcies, acne, etc.) per la tècnica de correcció pel color. També van poder estudiar les perspectives del maquillatge corrector, les indicacions i la tècnica de correcció pel color, van visualitzar alguns casos pràctics amb vídeos de maquillatge de pacients i realitzar un camuflatge a la classe.

Amb el patrocini de:

EAU THERMALE
Avène

LA FARMÀCIA ES PREPARA PER RESPONDRE A LES CONSULTES HOMEOPÀTIQUES

Cada cop més la població recorre a la farmàcia per preguntar sobre homeopatia. Davant aquesta situació, és important que els agents de salut que hi treballen estiguin formats i sàpiguen **què respondre en cada cas**, i en funció de la patologia de cada persona. Per aquest motiu, durant els mesos de gener i febrer, el COFB va impartir un curs d'iniciació a l'homeopatia per a tècnics i auxiliars de farmàcia.

Al llarg de la formació, impartida per la Maria José Alonso, vocal d'Homeopatia i Plantes Medicinals del COFB, **es van donar a conèixer els conceptes bàsics d'aquesta modalitat terapèutica, les principals patologies i els tractaments homeopàtics corresponents.** L'objectiu era que els tècnics i auxiliars de farmàcia adquirissin la base necessària per comprendre la recepta i dispensar el medicament homeopàtic.

Els participants del curs, que el van valorar amb una mitjana de 9, en **van sortir satisfets i amb ganes d'aprofundir en la matèria.**

Temes tractats al llarg de la formació:

- Història. Legislació. Límits. Situació actual
- Principis fonamentals. Lleis. Definicions. Constitucions
- El medicament homeopàtic. Preparació
- Principals remeis del sistema circulatori
- Principals remeis de les afeccions respiratòries
- Principals remeis en traumatologia
- Afeccions dermatològiques
- Ansietat – angixa
- Homeopatia i investigació
- Especialitats d'ús freqüent en homeopatia. Primers auxilis

OBERTA LA CONVOCATÒRIA PER LES BEQUES COL·LEGIALS 2015 (FINS EL 7 DE MAIG)

El Col·legi de Farmacèutics de Barcelona ha convocat **dues beques** per ajudar al desenvolupament de projectes relacionats amb l'atenció i la recerca farmacèutiques, en l'àmbit de les activitats professionals de l'àrea de la farmàcia: anàlisi, alimentació i nutrició, atenció primària, dermofarmàcia i productes sanitaris, distribució, hospitals, plantes medicinals i homeopatia, indústria, investigació i docència, oficina de farmàcia, ortopèdia i salut pública. Cada beca té una dotació de 9.000€ i una durada màxima d'un any que coincideix amb el curs acadèmic 2015/2016.

Les bases de les beques ([veure PDF](#)) estableixen que **l'investigador principal del projecte ha de ser un farmacèutic col·legiat al COFB en el moment de l'inici de la convocatòria**. Tots els farmacèutics col·legiats poden optar-hi.

El termini de presentació de sol·licituds **acaba a les 18 hores del dia 7 de maig de 2015**. Per a més informació podeu escriure a beques@cofb.net.

[Veure treballs becats en els darrers cinc anys \(PDF\)](#)

[Resultats dels projectes becats pel Col·legi del curs 2013-2014 \(Blog\)](#)

FORMACIÓ EN FORMULACIÓ GALÈNICA AMB GELIFICANTS

Els gelificants són components de moltes de les formulacions que es preparen actualment a la farmàcia. No només en formes tòpiques, preparats *oil-free*, sinó també com a coadjuvants cosmètics en la formació de crema-gels, com a estabilitzants d'emulsions, així com en formulacions orals de xarops i suspensions i vehicles transdèrmics. **La gran varietat de productes, de diversos orígens i amb diferents mètodes d'elaboració, són causa de nombrosos dubtes i consultes dels farmacèutics.** És per això que el passat 25 de febrer el COFB, en col·laboració amb Aprofarm, va organitzar un curs monogràfic sobre "Formulació galènica amb gelificants". Els alumnes, farmacèutics de farmàcia comunitària, d'indústria i personal del CIM, van actualitzar coneixements en formulació amb gelificants, examinant els tipus d'aplicacions i anàlisis d'excipients específics i van conèixer les tècniques d'elaboració, l'utilitat i els controls de qualitat requerits.

D'esquerra a dreta: Santiago Gómez, Francesc Llambí, i Xavier Valero, responsables del curs i membres d'Aprofarm

El curs es va desenvolupar en dues parts: en la primera, es van presentar els diferents tipus de gelificants, usos de cadascun d'ells amb nombrosos exemples i l'elaboració pràctica d'alguns exemples com els gels àcids o amb cert contingut alcohòlic, que són sovint motiu de consulta. En la segona, es van presentar formes més actuals, com els crema-gels, gels transdèrmics i gels olivosos. A la sessió de pràctiques es van exposar i resoldre casos concrets amb demostracions pràctiques del professor, va resultar molt útil per manipular els productes específics per a aquestes formulacions (Seppigel, Sucragel i PLO) i resoldre dubtes de formulació habituals als laboratoris de formulació.

Imatges de la sessió pràctica:

Santiago Gómez, secretari d'Aprofarm i Xavier Valero, vicepresident de la mateixa entitat, ambdós farmacèutics comunitaris, van ser els docents responsables del curs, que va estar coordinat per Francesc Llambí, professor associat de la Unitat de Tecnologia Farmacèutica de la Facultat de Farmàcia de la UB, president d'Aprofarm i vocal de la Junta de Govern del COFB.

Amb la col·laboració de:

A LA PRIMAVERA AUGMENTEN LES VISITES PER AL·LÈRGIES A LA FARMÀCIA

Més de 40 persones acudeixen setmanalment a la farmàcia per motius d'al·lèrgia durant els mesos de primavera. La resta de l'any, la mitjana de consultes per al·lèrgies descendeix a 20 per setmana. La meitat d'aquestes persones acudeixen amb prescripció mèdica, mentre que la resta ho fan a la recerca de tractaments sense recepta o de consell per part del farmacèutic.

Així es desprèn dels resultats de l'enquesta "La farmàcia comunitària i el tractament de l'al·lèrgia respiratòria" realitzada entre més de 500 oficines de

farmàcia espanyoles pel portal de formació online [Àgora Sanitària](#), en col·laboració amb el laboratori [Stallergenes](#). L'estudi tenia per objectiu aconseguir informació que permeti optimitzar l'atenció farmacèutica dels pacients amb al·lèrgies respiratòries, malalties que afecten a més de 90 milions d'europes. El seu infradiagnòstic és un dels principals problemes als quals s'enfronten els experts.

L'enquesta també aborda **el coneixement de les vacunes per a l'al·lèrgia o immunoteràpia amb al·lèrgens** per part dels **farmacèutics: el 85 % informa d'aquesta opció a l'usuari tot i que la majoria assegura estar interessat en obtenir més informació sobre aquests tractaments i en voler actualitzar la seva formació sobre les vacunes.**

D'altra banda, **més de la meitat dels farmacèutics considera que l'ajuda que presten al compliment i adherència dels tractaments prescrits per l'especialista és fonamental.** I més del 60% valora que ajuden "molt" o "bastant" en la informació sobre els tractaments.

Per a Cristina Rodríguez, cap del departament de Formació de Col·legi, l'alt índex de participació registrat és una demostració de l'ampli interès que tenen els farmacèutics a actualitzar els seus coneixements en al·lèrgies: "atès que és una consulta molt freqüent que es troben en la farmàcia, es demostra la necessitat d'obtenir més eines per oferir un millor consell sanitari a l'usuari, i per això és indispensable engegar iniciatives d'aquest estil, així com garantir una formació continuada des dels col·legis, ja sigui de forma presencial o través de la formació online que oferim, per exemple, des d'[Àgora Sanitària](#)".

Enquesta amb premi

L'enquesta, que constava de 15 preguntes, ha comptat amb la participació de més de 500 farmacèutics de tot l'estat espanyol. Entre els participants es van sortejar 4 inscripcions gratuïtes al [programa de gestió d'oficina de farmàcia: Màrqueting, IV edició](#) que imparteix [Àgora Sanitària](#). Els guanyadors han estat:

- Maria Belén Hernández, d'Estepona
- Alicia Hernández, de Madrid
- Ana Isabel Redondo, de Vitòria
- Maria Luz Valero, de Leganés

TERTÚLIA D'ACTUALITAT: QUINES NOVETATS HI HA EN LES VACUNES CONTRA L'AL·LÈRGIA?

Les malalties al·lèrgiques, de les quals pràcticament el 60% són respiratòries, s'han duplicat en els últims 15 anys en els països desenvolupats, tot arribant a afectar el 25% de la població. Aquestes malalties, que ja es coneixen com a "epidèmia del s.XXI" pel seu alt grau d'incidència, van ser el tema escollit per a la **Tertúlia d'Actualitat** que va acollir el Col·legi el 23 de febrer anomenada "**La immunoteràpia: les vacunes contra l'al·lèrgia**". La ponent de l'acte, Eulàlia Tauler, pediatra, al·lergòloga i vicepresidenta de la Societat Catalana d'Al·lèrgia i Immunologia Clínica (SCAIC), concreta al **vídeo** de l'inici aspectes com **per què aquestes malalties tenen una alta prevalença** en la societat actual i quines **novetats existeixen en les vacunes contra l'al·lèrgia**, un tractament que ja té més de 100 anys de vida. També respon a altres qüestions com quins **elements de l'entorn són els que més ens afecten** i **què pot aportar el farmacèutic** en aquesta matèria, donat que moltes vegades és la **primera font de contacte amb el sistema sanitari**.

Eulalia Tauler, vicepresidenta de la Societat Catalana d'Al·lèrgia i Immunologia Clínica, durant la Tertúlia d'Actualitat "La immunoteràpia: les vacunes contra l'al·lèrgia"

Amb el patrocini de:

CIRCULAR FARMACÈUTICA: MEDICAMENTS PER AL PARKINSON, AVALUACIÓ DE LA PRESCRIPCIÓ INADEQUADA I CONCILIACIÓ FARMACOTERAPÈUTICA

El nou número de la revista científica del Col·legi, Circular Farmacèutica, destaca una **selecció de medicaments per a la malaltia de Parkinson**, una **avaluació de l'aplicabilitat dels criteris Stopp Start** i la **utilitat d'un procés de conciliació farmacoterapèutica basat en criteris "STOPP" aplicat a pacients més grans de 70 anys que ingressen a l'hospital** a la secció de "Farmacoteràpia". També trobareu un article sobre la **trombocitopènia immune primària**, a "Casos clínics" i un altre que es planteja si les **plantes amb cafeïna són un valor afegit per a l'esportista** a "Plantes medicinals".

Aquest és el contingut del número (primer trimestre 2015, vol. 73, núm. 1):

- Editorial: T. Casasín
- Farmacoteràpia: La prescripció inadequada: avaluació de l'aplicabilitat dels criteris Stopp Start / Utilitat d'un procés de conciliació farmacoterapèutica basat en criteris "Stopp" aplicat a pacients més grans de 70 anys que ingressen a l'hospital / Selecció de fàrmacs en el tractament de la malaltia de Parkinson / Miastènia gravis: fàrmacs desaconsellats
- Casos clínics: Trombocitopènia immune primària
- Espigolant
- Plantes medicinals: Plantes amb cafeïna: un valor afegit per a l'esportista?
- Innovadors
- Vademecum Cultural
- Publicacions d'interès

[Veure números anteriors de Circular Farmacèutica \(via cofb.org\)](#)

APROFUNDINT CONEIXEMENTS EN AROMATERÀPIA CIENTÍFICA

L'aromateràpia, terme creat el 1928 pel farmacèutic francès René Maurice Gattefossé, és un mètode terapèutic basat en les **propietats aromàtiques de certs olis essencials extrets d'arbres i plantes, destinat a pal·liar afeccions de tipus físic o emocional**. Coneguts des de fa mil·lennis en les civilitzacions antigues, els olis essencials han ressorgit en les últimes dècades no únicament com a via d'estimulació dels sentits sinó també com a eina efectiva per tractar moltes patologies.

L'aromateràpia és una **teràpia natural basada en l'activitat terapèutica de les molècules bioquímiques que componen els olis essencials**. Molt concentrats i bioquímicament definits, els olis essencials són eficaços en nombrosos i variats camps. L'aromateràpia científica o "aromatologia" és l'estudi dels olis essencials. Aquests elements naturals constitueixen un suport a la medicina clàssica que complementa altres teràpies naturals o al·lopàtiques.

Alfredo Fernández, docent de les dues formacions

Per conèixer i aprofundir coneixements en aquest camp, el Col·legi va organitzar dos cursos: "Aromateràpia científica" al febrer i "Aromateràpia científica. Nivell avançat. Aplicació d'olis essencials de 0 a 3 anys" al març, amb el suport de Pranarôm. Alfredo Fernández, llicenciat en Farmàcia, graduat en naturopatia, format en aromateràpia científica i medicinal al Collège International d'aromathérapie, Dominique Baudoux (2014) i responsable de formació de Pranarôm Espanya, va ser el docent encarregat de les dues sessions, sota la coordinació de Maria Jose Alonso, vocal de Plantes Medicinals i Homeopatia del COFB.

En la primera formació, els alumnes van aprendre a aplicar els **olis essencials com a eina terapèutica**, a saber utilitzar-los en funció de cada patologia i conèixer les diferents vies d'administració i posologies i evitar possibles toxicitats. Es van repassar generalitats sobre les plantes, la biosíntesi i bioquímica, infeccions, dermatologia, dolor i trastorns de la circulació sanguínia, sistema digestiu, genitourinari i nerviós.

Els alumnes del curs d'Aromateràpia científica han valorat el curs amb una nota mitjana de 9, destacant que es tracta d'un "curs molt complert que et dona la base per fer-ne d'altres més especialitzats". Mateixa puntuació ha obtingut el d'aplicació d'olis essencials de 0 a 3 anys per part dels alumnes, coincidint en què voldrien ampliar continguts.

En la segona formació, es va parlar de **l'aromateràpia com a gran eina al nostre abast per prevenir i tractar els trastorns més habituals durant la infància**, de forma eficaç, segura i senzilla, sense haver de recórrer a tractaments terapèutics agressius i debilitants, sobretot durant els primers anys de vida. En patologies més greus, els olis essencials també aporten un ajut important i són un complement molt

valuós d'altres medicines tant naturals com al·lopàtiques. Els alumnes van poder conèixer els principals olis essencials quimiotipats indicats entre els 0 i els 3 anys, i saber aplicar-los de forma pràctica en les consultes relacionades amb infeccions respiratòries, gastrointestinals, urinàries, afeccions de la pell, trastorns del son i hiperactivitat, entre d'altres.

Amb la col·laboració de:

PRANARÔM

ÀGORA SANITÀRIA POSA EN MARXA NOUS CURSOS QUE PROPORCIONEN EINES ALS FARMACÈUTICS PER L'ATENCIÓ EN SÍMPTOMES MENORS

Un dels objectius d'Àgora Sanitària és **proporcionar al farmacèutic eines per a què pugui oferir un consell adequat en àrees on hi ha una demanda creixent de la població**. Aquest és el cas dels **símtomes menors**. El portal de formació online dels Col·legis de Farmacèutics de Barcelona i Madrid **posa en marxa**, durant aquesta primavera, quatre nous cursos relacionats amb **el rendiment cognitiu, el benestar digestiu, l'insomni i el desànim**.

“Formar-se en com s’ha d’actuar davant una consulta sobre símptomes menors segueix sent de gran interès per al farmacèutic, ja que constitueix una de les activitats més freqüents en el seu dia a dia i permet esbrinar les causes de la simptomatologia, disposar de protocols d’actuació que permetin definir si és necessari remetre al metge o si es pot realitzar una indicació farmacèutica, així com buscar l’evidència que hi ha de les possibilitats d’indicació”, explica **Cristina Rodríguez, cap del departament de Formació i Desenvolupament Professional del COFB**.

- **Rendiment cognitiu: recomanació basada en l'evidència**

[INSCRIU-TE] La farmàcia comunitària sovint rep consultes relacionades amb lapsus lleus de memòria o manca de concentració, senyals que especialment en persones joves i adultes no només els impedeix tenir un rendiment intel·lectual òptim, sinó també els acostuma a comportar una certa preocupació. Com saber quin és el moment de derivar al metge i quin producte és millor recomanar en cada cassón algunes de les qüestions que resoldrà el curs. Patrocinat per Bayer.

- **Fitoteràpia en les molèsties digestives**

[INSCRIU-TE] Gràcies a aquesta formació el farmacèutic podrà conèixer més detalladament quins productes de fitoteràpia existeixen per tractar les molèsties digestives, i d'aquesta forma, millorar el consell que dona al pacient i detectar possibles situacions que puguin necessitar un diagnòstic clínic. Patrocinat per Bayer.

- **Recomanació farmacèutica en l'insomni**

[INSCRIU-TE] Es persegueix que el farmacèutic pugui ajudar a millorar la qualitat del son en les diferents etapes de la vida, com pot ser en l'època de gestació, durant la menopausa o en la vellesa. Patrocinat per Chiesi.

- **“CONFIA: Consell i indicació en el desànim”**

[INSCRIU-TE] Amb aquest curs, que ja ha arribat a la quarta edició, s'ajudarà al farmacèutic a detectar els casos de trastorns de l'estat d'ànim i se'ls donarà més eines per abordar-los. Patrocinat per Esteve.

Més de 400 assistents a l'Aula Àgora d'Infarma Barcelona 2015

Durant els tres dies del Congrés i Saló Infarma Barcelona 2015, que va tenir lloc al recinte firal de Gran Via del 24 al 26 de març, Àgora Sanitària va oferir **set tallers pràctics** de 30 minuts cadascun a l'anomenada **Aula Àgora**, que va comptar amb **més de 400 assistents**. Els que més van interessar van ser aquells relacionats amb símptomes menors: **“Fitoteràpia en el dolor abdominal”, “Homeopatia i Embaràs” i “Casos clínics en l'insomni**. Altres tallers que també van suscitar interès van ser **“Com actuar eficaçment en Hipertensió Arterial” i “Emergències Sanitàries a la Oficina de Farmàcia”**.

D'esquerra a dreta: Mònica Gallach, del departament de Formació i Desenvolupament Professional del COFB; Maria de Manuel, farmacèutica guanyadora de l'iPhone 6; Clara Álvarez, responsable de Comunicació del COFM

També es va sortejar un iPhone 6 entre els assistents i la guanyadora ha estat Maria de Manuel, farmacèutica de Madrid. D'altra banda, es va presentar la **“marató formativa”**, una iniciativa que oferia a l'usuari **escollir entre quatre itineraris de diferents àmbits que contenien, al seu torn, quatre cursos** –amb un 25% de descompte cadascun– **orientats a millorar la pràctica diària**. Per donar a conèixer aquesta novetat formativa es van entregar **més de 1.000 kits de running**: una motxilla i una samarreta per liderar la carrera formativa i aconseguir les millors marques, el catàleg amb els cursos i un targetó informatiu de la marató.

Més informació:

- [Nota de premsa](#) (Sala de Premsa – web institucional www.cofb.org)

DOS FARMACÈUTICS, GUANYADORS A LA VI CURSA INTERCOL·LEGIAL

Més de 200 corredors es van donar cita dissabte 18 d'abril per participar a la sisena edició de la Cursa Intercol·legial. Enguany va comptar amb la participació de 22 farmacèutics.

Erik Tuduri, va ser guanyador de la categoria de **juniors masculina** i va quedar 12è de la general, entrant a la meta en 0:45:06. **Joan Ruiz** va quedar en **tercer lloc de la categoria veterans** i 13è en la classificació general. La **primera farmacèutica** en creuar

la meta, en el lloc 57, va ser **Mònica Blázquez** amb una marca de 0:50:25, quedant **quarta en la categoria sènior femenina**. I un any més, **Aida Arnaiz** va guanyar en la categoria veterana femenina amb 0:52:10 de marca.

El circuit comptava amb 10 quilòmetres situats a la zona de la Mar Bella de Barcelona i 5 quilòmetres el de la cursa infantil. La **classificació** amb tots els participants es pot consultar al web www.cursaintercol.cat. També totes les **imatges** de la cursa, a [Flickr](https://www.flickr.com/photos/cursaintercol/).

Després de l'entrega de premis es va celebrar el sorteig dels regals que ofereixen les empreses col·laboradores de la cursa entre tots els participants. L'activitat, que té com a objectiu fomentar les relacions socials a través de l'esport, també està oberta per a familiars i amics dels col·legiats i associats dels tretze col·lectius professionals que organitzen la cursa.

Gràcies a tots per la vostra participació, us hi esperem l'any vinent!

Fotografies dels farmacèutics guanyadors d'aquesta edició:

Erik Tuduri, guanyador de la categoria de juniors masculina

Aida Arnaiz, guanyadora en la categoria veterana femenina

Mònica Blázquez (la tercera començant per l'esquerra), primera farmacèutica en creuar la meta quedant quarta en la categoria sènior femenina

Joan Ruiz, tercer lloc de la categoria veterans

SABER GUANYAR I SABER PERDRE: LA CLAU DE LA BONA VIDA

El llibre “La clau de la bona vida” és una reflexió de com saber guanyar i perdre en la vida, de com obrir les diferents portes que ens anem trobant, sense perdre la perspectiva de qui som. És també una proposta per pensar en allò que ens fa avançar o retrocedir, encertar o errar, arribar i partir... És a dir, sobre la dansa de la vida de totes les persones, animada pels ritmes del seu propi compàs existencial. Després d'impartir una conferència al Col·legi, **Joan Garriga, psicòleg i codirector de l'Institut Gestalt de Barcelona**, ens parla de la clau de la bona vida, de com hem d'aprendre a saber guanyar i a saber perdre.

El creixement personal és un dels temes que tracta en el seu últim llibre i del que va parlar en aquesta conferència. Quines són les claus per arribar a aquesta bona vida?

El llibre no només està inspirat en la Teràpia Gestalt sinó en les **constel·lacions familiars**, una altra eina terapèutica més moderna, que aquí només té quinze anys de vida. Estan basades en l'anàlisi dels vincles familiars: com tenim estructurats els vincles -el pare, la mare, els fills, la parella, les ex parelles...- té molt a veure amb com ens sentim i qui som.

El llibre està precedit per una frase de Sant Agustí que diu: “La felicitat consisteix en prendre amb alegria el que la vida ens dona i deixar anar amb alegria el que vida ens treu”. És un assaig del moviment de la vida que ens afecta a tots: hi ha fases d'expansió i de retracció, és a dir, fases de guanyar i fases de perdre.

Jo el que veig a la meva pràctica diària com a terapeuta i com a psicòleg és que molta gent es perd a si mateixa a través de les pèrdues. Temes de salut, perdre el pare, la parella... aquestes persones es queden enganxades en el passat en lloc de fer el procés emocional per tornar amb força a la vida.

Com tenim estructurats els vincles familiars té molt a veure amb com ens sentim i qui som

El llibre comença amb una història, la d'uns pares que li regalen al seu fill quan fa 18 anys la clau per tenir una bona vida, clau que el capacitarà per saber viure els moments d'expansió i els de retracció. **La clau de la bona vida té tres dents**, aquests són els ingredients de la bona vida, són els tres grans errors que cal evitar: no donar-li a la vida el que tenim o no ser el que som, i és un pecat de covardia, de por. El que cal desenvolupar és coratge, audàcia per viure i per fer el que volem, donar a la vida el que tenim per donar-li, més enllà de què ens critiquin o murmurin. L'altre pecat és voler donar-li a la vida el que no tenim, que és un pecat de falsedat, impostura. Creure'ns un personatge ideal que no som amb el que creiem que tot anirà millor, però que no es correspon amb qui som en realitat. El tercer pecat, que està molt relacionat amb l'anterior, és no prendre's el treball d'atenció, de consciència, per distingir bé el que som del que no som o el que sí tenim del que no tenim. Escoltar el cos, escoltar els sentiments, escoltar la intuïció, escoltar aquesta part més profunda de les persones que ens va orientant per veure què cal fer o què no. El llibre és una història d'encerts i desencerts i també de com no perdre's amb els guanys ja que, a vegades, hi ha persones a les que aparentment els hi va molt bé però s'identifiquen tant amb els seus èxits que perden una mica de vista la seva humanitat, la senzillesa o la seva ànima.

Hem de donar-li a la vida el que tenim i el que som, prenent consciència de nosaltres mateixos

Vol afegir algun consell per al lector?

Les persones grans, quan estan acabant la vida, es lamenten de no haver fet el que volien fer. Al final perdre implica perdre la vida, perdre-ho tot, i són moltes les persones grans que es pregunten si han treballat massa, es penedeixen d'haver posposat moments de benestar, de goig, d'afecte, de família, d'amistat, seguint projectes professionals. Resumint: a la vida cal fer el que volem fer, i intentar que el treball estigui en sintonia amb el que tenim per donar i amb el nostre esperit de servei a la vida, i no centrar-nos tant al servei de la vanitat personal. En aquests temps tan accelerats, sembla que vivim adormits, i cal despertar. Com canviar-ho és molt personal. Agafem temps per viure, per despertar-nos. Hi ha persones que a través de la meditació i la cura personal tenen una vida molt activa però molt conscient.

Joan Garriga crea i dirigeix des de 1986, juntament amb Vicenç Olivé i Mireia Darder, l'Institut Gestalt de Barcelona, des d'on desenvolupa la seva activitat com a terapeuta, formador i supervisor de terapeutes gestàltics i especialistes en Programació Neuro Lingüística (PNL). És també autor de "Dónde están las monedas" sobre el vincle entre pares i fills; "Vivir en el alma", sobre l'ordre en els nostres afectes i en la nostra vida interior, i "El buen amor de la pareja", del qual s'han venut més de 25.000 exemplars.

[Biografia Joan Garriga](#)

[Institut Gestalt Barcelona](#)

Aquesta conferència va estar organitzada per la Comissió de Cultura del Col·legi. Va tenir lloc el 19 de febrer a la sala d'actes del COFB.

LA DIFERÈNCIA

Jordi de Dalmases, president del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona i del Consell de Col·legis de Farmacèutics de Catalunya.

“Tant en el cas del càncer de còlon i de VIH com en risc cardiovascular hem demostrat que la nostra intervenció és eficient”.

La diferència entre detectar precoçment un càncer de còlon, una infecció per VIH o un risc cardiovascular alt, i no fer-ho pot ser abismal. Abismal per al pacient, per a la família i per al sistema sanitari. Tan abismal que seria una irresponsabilitat per part de tots els que ens considerem responsables de la salut de la població no avançar cap a una sanitat cada vegada més dirigida a la prevenció. Amb aquesta convicció estem treballant tant des de Catalunya com des de molts altres racons de l'Estat.

En el nostre cas les diferents experiències que hem dut a terme fins al moment ens han servit per demostrar el nostre valor com a professionals sanitaris a l'hora de millorar resultats de salut. Tant en el cas del càncer de còlon i de VIH com en risc cardiovascular hem demostrat que la nostra intervenció és eficient. Els dos primers projectes van passar de ser proves pilot a ser serveis concertats amb l'Administració. L'últim es va pilotar per primera vegada amb una asseguradora privada, Mútua General de Catalunya, i els resultats han permès que s'estigui treballant ja en l'ampliació del servei perquè pugui oferir-se des de totes les farmàcies de Barcelona que estiguin preparades per fer-ho.

Hi ha altres projectes en camí, actualment estem en fase de prepilotaatge d'un programa per realitzar el seguiment de pacients crònics complexos derivats pel metge a la farmàcia. Per a això utilitzarem una eina amb la qual portem més de 10 anys treballant per iniciativa pròpia: sistemes personalitzats de dosificació. Però més enllà, serà fonamental la comunicació que establim entre professionals sanitaris, metges i farmacèutics, amb l'objectiu de vetllar per un pacient que sempre és comú.

L'EVOLUCIÓ CAP A L'ASSISTENCIAL

Amb la *Declaració Còrdova* hem marcat el nord en la brúixola de la professió. Treballem amb la imatge en ment d'una farmàcia planificada, integrada i assistencial. Ara ens toca utilitzar la millor de les metodologies possibles per demostrar la nostra eficiència.

Des del Consell de COF de Catalunya hem editat recentment un document on recollíem de forma molt esquemàtica una sèrie de passos necessaris per a la implementació d'un nou servei: en primer lloc, detectar una necessitat. A continuació, buscar el valor afegit que podem aportar. Definir objectius. Planificar activitats. Definir competències, fent inventari de recursos humans, materials i econòmics. Dur a terme formació específica -autorització, acreditació, adhesió-. Establir sistemes de registre i anàlisi. Engegar una prova pilot. Avaluar el servei, des del punt de vista de la factibilitat, l'efectivitat i l'eficiència. I, finalment, implantar-ho, ja sigui concertat amb el sistema públic -a Catalunya, a més dels serveis esmentats anteriorment comptem amb el programa de manteniment amb metadona-, amb mútues privades o amb usuaris com els que opten per sol·licitar, per exemple, el seguiment amb SPD o el servei de deshabituació tabàquica.

No podem parar de donar passos, d'obrir fronts en els quals demostrar fins a quin punt podem marcar la diferència per al pacient, la seva família i el sistema sanitari. Al final de tot aquest procés en el qual estem treballant per consolidar un rol cada vegada més ampli, més assistencial i amb més valor també per a la societat, hem d'aconseguir que els sistemes autonòmics de salut es comprometin amb aquest canvi de paradigma en el qual la gestió del nostre coneixement sigui en gran part la resposta a què serà del nostre futur. D'aquesta manera, serem imparables.

(versió castellana)

La diferencia entre detectar precozmente un cáncer de colon, una infección por VIH o un riesgo cardiovascular alto, y no hacerlo puede ser abismal. Abismal para el paciente, para la familia y para el sistema sanitario. Tan abismal que sería una irresponsabilidad por parte de todos los que nos consideramos corresponsables de la salud de la población no avanzar hacia una sanidad cada vez más dirigida a la prevención. Con esta convicción estamos trabajando tanto desde Cataluña como desde muchos otros rincones del Estado.

En nuestro caso las diferentes experiencias que hemos llevado a cabo hasta el momento nos han servido para demostrar nuestro valor como profesionales sanitarios a la hora de mejorar resultados de salud. Tanto en el caso del cáncer de colon y de VIH como en riesgo cardiovascular hemos demostrado que nuestra intervención es eficiente. Los dos primeros proyectos pasaron de ser pruebas piloto a ser servicios concertados con la Administración. El último se pilotó por primera vez con una aseguradora privada, Mutua General de Cataluña, y los resultados han permitido que se esté trabajando ya en la ampliación del servicio para que pueda ofrecerse desde todas las farmacias de Barcelona que estén preparadas para hacerlo.

Hay otros proyectos en camino, actualmente estamos en fase de prepilotaje de un programa para realizar el seguimiento de pacientes crónicos complejos derivados por el médico a la farmacia. Para ello utilizaremos una herramienta con la que llevamos más de 10 años trabajando por iniciativa propia: sistemas personalizados de dosificación. Pero más allá, será fundamental la comunicación que establezcamos entre profesionales sanitarios, médicos y farmacéuticos, con el objetivo de velar por un paciente que siempre es común.

LA EVOLUCIÓN HACIA LO ASISTENCIAL

Con la *Declaración Córdoba* hemos marcado el norte en la brújula de la profesión. Trabajamos con la imagen en mente de una farmacia planificada, integrada y asistencial. Ahora nos toca utilizar la mejor de las metodologías posibles para demostrar nuestra eficiencia.

Desde el Consejo de COF de Cataluña editamos recientemente un documento donde recogíamos de forma muy esquemática una serie de pasos necesarios para la implementación de un nuevo servicio: en primer lugar, detectar una necesidad. A continuación, buscar el valor añadido que podemos aportar. Definir objetivos. Planificar actividades. Definir competencias, haciendo inventario de recursos humanos, materiales y económicos. Llevar a cabo formación específica -autorización, acreditación, adhesión-. Establecer sistemas de registro y análisis. Poner en marcha una prueba piloto. Evaluar el servicio, desde el punto de vista de la factibilidad, la efectividad y la eficiencia. Y, por último, implantarlo, ya sea concertado con el sistema público -en Cataluña, además de los servicios mencionados anteriormente contamos con el programa de mantenimiento con metadona-, con mutuas privadas o con usuarios como los que optan por solicitar, por ejemplo, el seguimiento con SPD o el servicio de deshabituación tabáquica.

No podemos parar de dar pasos, de abrir frentes en los que demostrar hasta qué punto podemos marcar la diferencia para el paciente, su familia y el sistema sanitario. Al final de todo este proceso en el que estamos trabajando para consolidar un rol cada vez más amplio, más asistencial y con más valor también para la sociedad, debemos conseguir que los sistemas autonómicos de salud se comprometan con este cambio de paradigma en el que la gestión de nuestro conocimiento sea en gran parte la respuesta a qué será de nuestro futuro. De este modo, seremos imparables.

[Article publicat a Correo Farmacéutico, secció TRIBUNA (Setmana 20 - 24 d'abril de 2015)]

AQUESTS SÓN ELS PÒSTERS CIENTÍFICS GUANYADORS A INFARMA BARCELONA 2015

A Infarma Barcelona 2015, els pòsters científics van ser una de les eines per donar a conèixer què està fent actualment el sector i ajudar a que la professió continuï creixent. A través d'ells, els professionals sanitaris que van participar activament en el Congrés van poder reflectir el seu treball i les seves investigacions.

D'entre els més d'un centenar de pòsters presentats, es van premiar tres amb una dotació de 2.000€ per al primer i dues de 1.000€ per al segon i el tercer. Aquests van ser els escollits:

1. Checklist d'interpretació d'un electrocardiograma per a farmacèutics d'oficina de farmàcia (Coma Punset, M; Rabanal Tornero M; Departament de Fisiologia de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona).

CHECKLIST D'INTERPRETACIÓ D'UN ELECTROCARDIOGRAMA PER A FARMACÈUTICS D'OFICINA DE FARMÀCIA

Coma Punset, M; Rabanal Tornero M.
Departament de Fisiologia. Facultat de Farmàcia. Universitat de Barcelona.

INTRODUCCIÓ

El farmacèutic comunitari, per la seva formació i accessibilitat a la població, esdevé un professional sanitari idoni per a la detecció precoç de malalties mitjançant l'aplicació de programes de prevenció primària, promoció de la salut i educació sanitària. Així mateix, les malalties cardiovasculars constitueixen la primera causa de mort a nivell mundial. En aquest sentit, l'electrocardiograma (ECG) constitueix una eina molt útil per la detecció precoç d'aquestes malalties, sent una prova habitual en les revisions mèdiques.

OBJECTIUS

Elaborar un checklist d'interpretació d'un ECG per a farmacèutics comunitaris que els hi permeti orientar més acuradament a la població davant consultes que es puguin rebre a l'oficina de farmàcia a partir de revisions mèdiques rutinàries i ajudar al metge especialista en la detecció precoç de les malalties cardiovasculars i en l'actuació sobre els factors de risc que les condicionen.

MATERIAL I MÈTODES

Per la seva elaboració s'ha recopilat informació a dos nivells: revisió de la formació en fisiologia i fisiopatologia cardiovascular així com de coneixements de l'ECG que reben els farmacèutics en el Grau de Farmàcia i una revisió de la literatura específica sobre interpretació d'un ECG.

DISCUSSIÓ I CONCLUSIONS

- ✓ El farmacèutic comunitari, per proximitat a la població i formació, esdevé un professional sanitari idoni per col·laborar en la **detecció precoç** i el **seguiment** de les malalties cardiovasculars.
- ✓ S'estableixen **vuit etapes** per poder interpretar i informar correctament un ECG.
- ✓ En relació a l'ECG, la **principal intervenció del farmacèutic** consistirà en informar al pacient i, en cas que sigui necessari, elaborar un breu informe i derivar-lo al seu metge especialista.
- ✓ A partir d'un manual bàsic d'interpretació de l'ECG seria interessant i factible realitzar aquesta prova diagnòstica a les oficines de farmàcia.

RESULTATS: CHECKLIST D'INTERPRETACIÓ D'UN ELECTROCARDIOGRAMA

- Realització correcta de l'ECG**
 - Presència de les 12 derivacions
 - Absència d'artefactes
- Càlcul de la freqüència cardíaca (FC)**
 - Bradicàrdia sinusal (FC < 60 batuts per minut)
 - Taquicàrdia sinusal (FC > 100 batuts per minut)
- Anàlisi del ritme cardíac**
 - Bradicàrdia (bradicàrdia amb ritme irregular)
 - Taquicàrdia (taquicàrdia amb ritme irregular)
 - Pausa sinusal o bloqueig sinus auricular
- Càlcul de l'interval PQ i l'interval QT**
 - Escurçament o prolongació dels intervals PQ i QT.
- Eix elèctric cardíac**
 - Angle mesurat en graus que segueix el vector resultant de la despol·lització ventricular i determinat per la posició del cor (30° i 90°).
- Anàlisi del segment ST**
 - Durada, elevació i depressió del segment ST.
- Altres alteracions electrocardiogràfiques**
 - Valoració de senyals de sobrecàrrega auricular dreta/esquerra, flutter auricular, fibril·lació auricular, bloquejos de branca o regularització precoç.
- Informe de l'ECG revisat**
 - ECG rítmic, en ritme sinusal i amb FC de 60 batuts per minut, interval PQ i QT normal, amb eix elèctric cardíac normal a 45° i sense alteracions visibles del segment ST i de la resta d'ones o intervals.

2. Carpas de salud para la detección por farmacéuticos comunitarios de personas con riesgo de padecer diabetes en Pontevedra y Vigo (Rodríguez Barreiro, E; García Riestra, R; Ocampo Hermida, MT; Argibay Gutiérrez, MD; Segovia Cobreros, L; Colegio de Farmacéuticos de Pontevedra).

CARPAS DE SALUD PARA LA DETECCIÓN POR FARMACÉUTICOS COMUNITARIOS DE PERSONAS EN RIESGO DE PADECER DIABETES EN PONTEVEDRA Y VIGO

Rodríguez Barreiro, E; García Riestra, R; Ocampo Hermida, MT; Argibay Gutiérrez, MD; Segovia Cobreros, L
Colegio de Farmacéuticos de Pontevedra, Pontevedra

13

RESUMEN

Mediante el test de Findris se evaluó entre la población general el riesgo de padecer diabetes en el futuro. Para ello se instalaron durante un día dos Carpas de Salud a pie de calle (Pontevedra y Vigo) con farmacéuticos comunitarios. Como intervención farmacéutica se ofreció educación sanitaria oral y escrita, adaptada al resultado obtenido en el test. Un 9,8% de los participantes obtuvo un riesgo alto o muy alto de padecer diabetes, y un 5,4% fueron derivados al médico al obtener un valor de HbA1c $\geq 5,7\%$. Realizar un cribado en farmacias comunitarias mediante el test de Findris, junto con la confirmación de la situación glucémica y la educación sanitaria consigue detectar personas de alto riesgo de desarrollar diabetes.

Correo electrónico: cim@colfo.org

INTRODUCCIÓN

El 19 de septiembre de 2014 el Colegio de Farmacéuticos de Pontevedra instaló dos Carpas de Salud a pie de calle (Pontevedra y Vigo), coincidiendo con el comienzo del programa piloto de Detección de Diabetes y educación sanitaria en farmacias comunitarias y atención primaria en Pontevedra (Programa DEDIPOL).

OBJETIVOS

Evaluar el riesgo de padecer diabetes mellitus tipo 2 (DM2) entre los ciudadanos que acudían voluntariamente a las carpas, mediante la realización del test de Findris.

MATERIAL Y MÉTODOS

En las carpas de salud participaron 32 farmacéuticos comunitarios realizando las siguientes pruebas de valoración: entrevista inicial, determinación del peso, determinación de la altura, medición del perímetro abdominal, cumplimentación del test de Findris y determinación de Hemoglobina glicosilada (HbA1c). Se dispuso de básculas pesapersonas, tallímetros, cintas métricas y analizador de HbA1c.

Los requisitos que debían cumplir los ciudadanos participantes eran ser mayores de 18 años no diagnosticados de diabetes.

En la entrevista inicial se registraron los datos demográficos y clínicos necesarios: sexo, edad, fumador, tratamiento farmacológico.

Se determinó a todos los participantes el perímetro abdominal (cm), el peso (kg) y la altura (metros). Con estos datos se calculó su Índice de Masa Corporal (IMC=kg/m²).

Como herramienta de cribado para la detección de personas en riesgo de padecer diabetes se utilizó el test de Findris (Figura 1). Se compone de 8 preguntas puntuables, estableciéndose 5 grupos de riesgo en función de la puntuación obtenida. Se considera que con una puntuación ≥ 15 puntos el riesgo de desarrollar diabetes en los próximos 10 años es elevado.

A las personas que obtuvieron una puntuación ≥ 15 puntos se les determinó mediante una muestra de sangre capilar (punción) su valor de HbA1c. Se estableció como nivel prediabético un valor de HbA1c $\geq 5,7\%$.

Se ofreció a todos los participantes una intervención educativa adaptada a la puntuación obtenida en el test de Findris, y se les entregó un díptico con recomendaciones para mejorar el estilo de vida y la alimentación.

Figura 1. Cuestionario con test de Findris

Figura 2. Participantes por sexo

Figura 3. Participantes por edad

Figura 4. Participantes fumadores

RESULTADOS

Del total de participantes (295 personas) más de la mitad (56,9%) fueron mujeres (Figura 2). Por edades, el grupo más numeroso ha sido el de los menores de 45 años, seguido del grupo de los mayores de 65 años (Figura 3). Sólo un 16,6% se declararon fumadores (Figura 4).

Tras la realización del test de Findris, 29 personas (9,8%) obtuvieron como resultado un riesgo alto o muy alto de desarrollar diabetes (Figura 5). A todos ellos se les confirmó su situación glucémica mediante la determinación de Hemoglobina glicosilada. De ellos, 16 (5,42%) obtuvieron un valor de HbA1c $\geq 5,7\%$ (nivel prediabético). Fueron derivados a su médico con un informe escrito, para su valoración en el centro de salud.

Figura 5. Resultados test de Findris e intervención farmacéutica

DISCUSIÓN

El resultado obtenido de riesgo alto o muy alto de padecer diabetes (9,8%) es similar al de otro estudio de detección de diabetes (9,2%) realizado con anterioridad en las farmacias comunitarias de la provincia de Pontevedra en el que también se utilizó para el cribado el test de Findris.

CONCLUSIONES

La intervención asistencial de los farmacéuticos comunitarios consigue detectar personas de alto riesgo de desarrollar diabetes en un futuro y mejorar los factores de riesgo asociados en mayores de 18 años no diagnosticados.

AGRADECIMIENTOS:

- Farmacéuticos voluntarios participantes en las Carpas de Salud: Enrique Plazas Torres, Gemma María Romero González, Rafael Rodríguez Gal, Roberto López Bermejo, Francisco Carrillo López, Francisco Carrillo Viqueira, Paula De Marín, Isabel Collares, Susana, José Roberto Ferrás, Piedad, María Gómez-Lombas, Ana MP Lema Gómez, Lourdes López de Castro, Carlos, Daniel López, Felipe, Manuel Lemos, Hugo, Juan Carlos Albaladejo, Antonio Marcos González, Carlos Martín Rodríguez, José María Collado, María Elena Collado, Manuel Das Neves, José Pedro Lemos, Roberto Pérez Maceiras, Belén Pérez Miranda, Ignacio Sánchez Vilagel, Fernando Santamaría Fernández, Julia Santos Isidre, Francisco Torres, María, María Turiel Saldaña, José Manuel Vázquez-Lorenzo, Rosalva Vázquez, Rosalva Vázquez, Rosalva Vázquez de la Iglesia, María Collado, Rodríguez.
- Grupo Barbeta de Investigación y Docencia

BIBLIOGRAFÍA

Fernández Pérez JA, Rodríguez Rodríguez ME, Iglesias Iglesias JC, Acuña Fernández A, Costas González D, Mero Collado R. Detección de pacientes con riesgo de desarrollar diabetes en farmacias comunitarias de Pontevedra. Farmacéuticos Comunitarios 2013; 5(4): 143-148.

Vídeo resum d'**Infarma Barcelona 2015**:

Blog COL·LEGI DE
FARMACÈUTICS
DE BARCELONA

